

U S N E S E N Í

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 16. října 2013 o odvolání obžalovaného ■■■. ■■■, nar. ■■■ v ■■■, trvale bytem ■■■, ■■■, okres ■■■, proti rozsudku Okresního soudu v Chrudimi ze dne 20.8.2013, č.j. 2T 101/2013-179, takto:

*Z podnětu odvolání obžalovaného se napadený rozsudek podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. řádu z důvodu uvedeného v § 222 odst. 2 tr. řádu **zrušuje** a skutek spočívající v tom, že obžalovaný v období od ■■■ 2012, vyjma letních měsíců ■■■ a ■■■, až do ■■■ 2012, kdy byl Policií ČR vykázán ze společného bytu na adrese ■■■ v ■■■, se zvyšující se intenzitou a četností fyzicky a psychicky týral svého nezletilého syna ■■■, nar. ■■■, tak, že za každou známku horší než dvojku, kterou syn přinesl ze školy, vždy následoval doma výprask, syna bil většinou rukou do rukou, nohou a do zad, matka byla těmto výpraskům zpočátku přítomna, ale po tom co obžalovanému řekla, že to oznámí, si obžalovaný vyhledával situace, kdy bil syna v její nepřítomnosti, po tom, co se nezletilý ■■■ zhoršil ve školním prospěchu a chování, z důvodu neadekvátního výchovného přístupu obžalovaného se nezletilý obvykle učil až do nočních hodin, ráno ho probouzel v 05.30 hod., dříve než jeho dva sourozence, a nezletilý se musel učit před odchodem do školy, zakazoval mu mimoškolní aktivity, od ■■■ 2012 se nezletilý denně bál chodit domů ze školy, protože věděl, že bude výprask, obžalovaný syna po příchodu domů okamžitě kontroloval jaké má známky a pokud přinesl známku horší než dvojku, následoval výprask, synovi nadával a ponižoval ho výrazy – zmetku, debile, sráči, hajzle a podobně, dne ■■■ 2012 po příchodu syna ze školy a zjištění, že ve škole dostal pětku, uchopil nezletilého v předsíni bytu za ruce, začal na něho křičet, poté ho svalil na zem, klekl si na něho a rukou ho mlátil do hlavy, rukou a zad, čímž mu způsobil hematom a edem za levým boltcem 3 x 3 cm, před levým boltcem na levé*

tváři hematom 6 x 6 cm a přímo na boltci hematom 2 x 2 cm, uvedené nepřiměřené trestání nezletilého obžalovaným mělo negativní vliv na psychický vývoj nezletilého, projevuje se u něho trvale zvýšená úzkost, občasné psychosomatické obtíže (bolesti hlavy, třes rukou) a snížená důvěra – komplex méněcennosti, v důsledku neadekvátního psychického a fyzického trestání ze strany otce je ohrožen vývoj svébytnosti nezletilého, síla vůle, pružnost a schopnost klást odpor, v němž byl obžalobou spatřován zločin týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 psím. d) tr. zákoníku se postupuje k projednání Městskému úřadu v [REDAKCE].

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným zločinem týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku a odsouzen podle § 198 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se obžalovaný shora uvedeného zločinu dopustil tím, že v období od [REDAKCE] 2012, vyjma letních měsíců [REDAKCE] a [REDAKCE], až do [REDAKCE] 2012, kdy byl Policií ČR vykázán ze společného bytu na adrese [REDAKCE] v [REDAKCE], se zvyšující se intenzitou a četností fyzicky a psychicky týral svého nezletilého syna [REDAKCE], nar. [REDAKCE], tak, že za každou známku horší než dvojku, kterou syn přinesl ze školy, vždy následoval doma výprask, syna bil většinou rukou do rukou, nohou a do zad, matka byla těmto výpraskům zpočátku přítomna, ale po tom co obžalovanému řekla, že to oznámí, si obžalovaný vyhledával situace, kdy bil syna v její nepřítomnosti, po tom, co se nezletilý [REDAKCE] zhoršil ve školním prospěchu a chování, z důvodu neadekvátního výchovného přístupu obžalovaného se nezletilý obvykle učil až do nočních hodin, ráno ho probouzel v 05.30 hod., dříve než jeho dva sourozence, a nezletilý se musel učit před odchodem do školy, zakazoval mu mimoškolní aktivity, od [REDAKCE] 2012 se nezletilý denně bál chodit domů ze školy, protože věděl, že bude výprask, obžalovaný syna po příchodu domů okamžitě kontroloval jaké má známky a pokud přinesl známku horší než dvojku, následoval výprask, synovi nadával a ponižoval ho výrazy – zmetku, debile, sráči, hajzle a podobně, dne [REDAKCE] 2012 po příchodu syna ze školy a zjištění, že ve škole dostal pětku, uchopil nezletilého v předsíni bytu za ruce, začal na něho křičet, poté ho svalil na zem, klekl si na něho a rukou ho mlátil do hlavy, rukou a zad, čímž mu způsobil hematom a edem za levým boltcem 3 x 3 cm, před levým boltcem na levé tváři hematom 6 x 6 cm a přímo na boltci hematom 2 x 2 cm, uvedené nepřiměřené trestání nezletilého obžalovaným mělo negativní vliv na psychický vývoj nezletilého, projevuje se u něho trvale zvýšená úzkost, občasné psychosomatické obtíže (bolesti hlavy, třes rukou) a snížená důvěra – komplex méněcennosti, v důsledku neadekvátního psychického a

fyzického trestání ze strany otce je ohrožen vývoj svébytnosti nezletilého, síla vůle, pružnost a schopnost klást odpor.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný v zákonné lhůtě odvolání, ve kterém uvedl, že se žádného trestného činu nedopustil, a že jeho jednání, tak jak bylo objasněno v průběhu dokazování nenaplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku. Oba dva s manželkou se po celou dobu řádně staraly o tři nezletilé děti, rodina fungovala, rodiče jezdily s dětmi na výlety, zajišťovaly účast dětí na kroužcích, společně trávily dovolené a volný čas. Vztah obžalovaného se všemi dětmi byl velmi dobrý a nikdy se neprojevovalo, že by byl na děti nepřiměřeně přísný či tvrdý. Jediný problém ve vztazích obžalovaného a syna ■■■■■ vznikl v průběhu roku 2012 při přípravě ■■■■■ na školní vyučování. Když po skončení ■■■■■ pololetí ■■■■■ třídy začal mít ■■■■■ problémy s chováním ve škole, vypracováváním domácích úkolů a přípravou do školy (■■■■■ a ■■■■■ 2012), matka na spolupráci se školou rezignovala a přestala s učitelkami komunikovat. Nebyla schopná důsledně kontrolovat přípravu syna do školy a řešila to tím, ať ■■■■■ jde do svého pokojíku a učí se. Za této situace se se školou spojil obžalovaný a začal problémy řešit. Konzultoval s učitelkami a společně hledaly způsob, jak zajistit řádné plnění školních povinností ■■■■■. Důsledně se synovi věnoval, kontroloval ho a pomáhal mu s matematikou. V této době ještě k žádným konfliktům nedocházelo a ■■■■■ plnění svých školních povinností zlepšil. O prázdninách pak probíhal normální rodinný život, ■■■■■ měl volno a užíval prázdnin, žádné učení po něm nebylo vyžadováno a s rodiči byl na dovolené. Problémy se vrátily v ■■■■■ pololetí ■■■■■ třídy, kdy ■■■■■ opětovně a hrubě neplnil své školní povinnosti, nepsal úkoly a polevil v učení. Obžalovaný opět důsledně spolupracoval se školou a ■■■■■ se plně věnoval. V jeho přístupu rozhodně nelze spatřovat nepřiměřenou tvrdost ale spíše důslednost. Obžalovaný se v první řadě snažil synovi po dobrém domluvit, aby si plnil svoje základní školní povinnosti a pokud tak nečinil, trestal ho především zákazem televize, případně omezením návštěvy kroužků. Obžalovaný připouští, že v tomto směru měl s manželkou rozpory, vyčítala mu jeho důslednost, syna se zastávala a netrvala na tom, aby se řádně připravoval do školy. Syn, takto podporovaný matkou, otcovu důslednost v přípravě do školy zřejmě pociťoval jako příkoří, neboť se musel učit místo toho, aby sledoval televizi, byl připojen na internet a běhal venku. Tuto snahu obžalovaného, i když v jejím rámci padl občas i pohlavek, nelze v žádném případě kvalifikovat jako týrání, když podle judikatury se považuje za týrání svěřené osoby především surové bití rukou nebo různými předměty, déle trvající klečení, někdy s předpaženými rukama, přivazování dítěte ke stolu nebo k radiátorům, či ponechání dítěte v chladném prostředí. Týrání svěřené osoby je úmyslný trestný čin a obžalovaný je přesvědčen, že nebyl prokázán jakýkoli jeho úmysl synovi nějak ubližovat či ho týrat. Jediným cílem jednání obžalovaného bylo pomoci synovi s plněním školních povinností a zajistit jeho řádnou přípravu.

Obžalovaný je přesvědčen, že okresní soud učinil na základě provedeného dokazování nesprávné závěry, když je obžalovaný usvědčován především výpovědí své manželky, která podala návrh na rozvod manželství a od obžalovaného i s dětmi odešla. Její výpověď je rozporná a nevěrohodná, když její popis jednání

obžalovaného vůči ■■■ se vyvíjel v neprospěch obžalovaného v souvislosti s tím, jak bylo třeba zdůvodňovat prodloužení vykazání obžalovaného z bytu. Nemůže být pravdivé tvrzení, že obžalovaný syna opakovaně surově bil tak, že nemohl spát, nemohl se hýbat apod. Za celé období roku 2012 neexistuje jediný poznatek o tom, že by ■■■ měl s obžalovaným nějaké problémy, že by ho obžalovaný bil, či že by měl nějaké potíže či zranění. Nikdy nic takového nezjistili lékaři, učitelé tělocviku ani třídní učitelka. Pokud by skutečně byl syn bit na ruku a nohu, jak tvrdí rozsudek, jistě by to bylo zjištěné, a někdo by si toho musel všimnout. Jsou zde samozřejmě výpovědi obou dětí, z nichž vyplývá, že ■■■ od otce nějaký pohlavek dostal, ale nikdy nebyl bit vařečkou nebo plácačkou, jak uvádí matka. Jediným relevantním důkazem o použití fyzického násilí obžalovaného vůči synovi je lékařská zpráva ■■■ z ■■■ 2012. Tato lékařka zjistila jediné poranění, a to hematom na levé tváři a uchu (tedy maximálně pohlavek do těchto míst). Žádné jiné zranění či stopy násilí nebyly zjištěny, ačkoli matka uváděla, že syn byl den předtím svázan a surově zbit, a že byl opakovaně bit i předtím. Pokud by matka, mluvila pravdu musela by lékařka nějaké stopy násilí najít.

Z výše uvedeného je zřejmé, že se obžalovaný v žádném případě nedopustil vůči synovi fyzického násilí dosahujícího stupně týrání. Lze mít výhrady vůči občasnému pohlavkování syna a není to zřejmě správný výchovný postup. Nelze to ale považovat za týrání svěřené osoby ve smyslu trestního zákoníku. Pokud okresní soud v rozsudku uvádí jako součást týrání i to, že se ■■■ musel do nočních hodin učit, musel se učit i ráno před vyučováním a byly mu zakazovány mimoškolní aktivity, tak ve skutečnosti se obžalovaný se synem učil nejpozději do 20:00 hodin, a déle zcela výjimečně v době přípravy ke zkouškám na gymnázium. Pokud si ■■■ ráno před školou zopakoval látku, nelze to považovat rovněž za nic špatného. Je třeba si uvědomit, že obžalovaný vypravoval do školy tři děti a těžko by měl čas ■■■ k něčemu nutit. Zákazy sledování televize, či dočasné zákazy mimoškolních aktivit jsou nepochybně přiměřenými výchovnými postupy za situace, kdy ■■■ se k plnění svých školních povinností postavil tak, jak bylo v průběhu řízení zjištěno. Posuzování jednání obžalovaného jako zločinu týrání svěřené osoby považuje obžalovaný s ohledem na výše uvedené za zcela nepřiměřené rozšiřování trestní represe. Z těchto důvodů navrhl, aby krajský soud napadený rozsudek zrušil a obžaloby ho podle § 226 písm. b) tr. řádu v plném rozsahu zprostil.

Z podnětu podaného odvolání přezkoumal krajský soud podle § 254 odst. 1, 3 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to zejména z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláním vytýkány přihlížel, pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.

Zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově a páchá takový čin po delší dobu.

Týráním je podle stávající judikatury zlé nakládání se svěřenou osobou vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří. Trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání. Může jít o zlé nakládání působením fyzických útrap ale i o zlé nakládání v oblasti psychické. Nevyžaduje se, aby u svěřené osoby vznikly následky na zdraví ale musí jít o jednání, které týraná osoba, pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pociťuje jako těžké příkoří. Za týrání jsou pak považovány případy, kdy pachatel nechával dítě často a po dlouhou dobu klečet i s předpaženými rukama, surově ho bil a nedával mu řádně jíst. Za další případy týrání lze považovat bití otevřenou rukou i pěstí nebo za pomoci různých předmětů (gumové hadice, důtky, řemeny, dřevěné tyče apod.), kopání, pálení cigaretou, doutníkem nebo jinými žhavými předměty, působení elektrickým proudem, bolestivé tahání za vlasy, po dlouhou dobu trvající přivazování k radiátoru nebo jiným pevným předmětům, ponechávání týrané osoby v chladném prostředí bez nutného oblečení, nucení k provádění těžkých prací nepřiměřených věku a tělesné konstituci týrané osoby, déle trvající odpírání dostatečné stravy, časté buzení týrané osoby v noci apod.

Z usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.12.2011, č.j. 7Tdo 1558/2011-27, vyplývá, že týráním může být i trestání svěřené osoby za porušování různých příkazů či zákazů, za neplnění povinností apod., avšak to pouze za podmínky, že jde o trestání výrazně nepřiměřené, ponižující, surové či jinak vážně zasahující do psychické a fyzické integrity svěřené osoby. Uvedené znaky nenaplní podle Nejvyššího soudu jednání obžalovaného, jímž reagoval na špatný prospěch dcery ve škole stanovením takového denního režimu, při kterém se musela zdržovat převážně doma (obžalovaný ji až pětkrát týdně zakazoval opustit byt), nesměla se věnovat mimoškolním aktivitám (dívat se na televizi a používat počítač) a byla zbavena kontaktů s jinými osobami (obžalovaný dceři zakazoval stýkat se s přítelem a babičkou). Tato opatření, jimiž se obžalovaný snažil dosáhnout zlepšení prospěchu dcery, se podle Nejvyššího soudu nejeví nijak nepřiměřená a rozhodně nedosahují takové intenzity, aby je bylo možno považovat za týrání. Tím méně pak může být podle Nejvyššího soudu za týrání považováno to, že obžalovaný důsledně kontroloval dodržování těchto opatření a v této souvislosti i sáhl pohružce umístění dcery do dětského domova. Popisovaná jednání obžalovaného podle Nejvyššího soudu neodpovídala znakům týrání ve smyslu § 215 odst. 1 tr. zákona (nyní § 198 odst. 1 tr. zákoníku).

Krajský soud souhlasí s okresním soudem, že podstatou projednávané trestní věci je posouzení otázky, zda jednání obžalovaného ve vztahu k poškozenému bylo nepřiměřeně tvrdou, autoritativní a direktivní formou výchovy, či zda se obžalovaný vůči nezletilému již dopustil týrání ve smyslu § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku.

Přestože po provedeném dokazování má krajský soud za to, že se obžalovaný choval k poškozenému tak, jak vyplývá z výpovědi nezletilého, jeho sestry [REDAKCE] a manželky [REDAKCE], jejichž výpovědi jsou podporovány dalšími provedenými důkazy, včetně znaleckých důkazů má krajský soud za to, že

prokázané jednání obžalovaného nedosahuje intenzity týrání ve smyslu § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku.

Jak vyplývá z výše citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu, nelze za týrání v projednávané trestní věci (a to ani v kontextu popisu celkového chování obžalovaného k poškozenému) a tudíž ve skutkové větě napadeného rozsudku jako skutečnosti naplňující znak týrání uvádět zákazy mimoškolních aktivit (sportovních kroužků, sledování televize a hry na počítači) a nepravidelné učení nezletilého ráno před odchodem do školy a ve večerních hodinách.

Intenzity týrání ve smyslu výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu nedosahují podle krajského soudu ani výprasky, při kterých obžalovaný bil poškozeného pouze rukou do rukou, nohou a zad, když si na těle poškozeného v průběhu celého [REDAKCE] pololetí v [REDAKCE] třídě a v [REDAKCE] pololetí v [REDAKCE] třídě nikdo z jeho okolí (spolužáků, učitelů či lékařů) nevšiml žádného zranění.

Přestože poškozený měl ve škole vedle prospěchových i výchovné problémy, nebylo prokázané chování obžalovaného adekvátní reakcí na vzniklou situaci, a to tím spíše, že z vyjádření vyučujících a závěru znaleckého posudku vyplývá, že poškozený nebyl studijní typ a nemohl tak naplnit představy a požadavky obžalovaného na synovy studijní výsledky. Na druhé straně je nutno připomenout, že žalovaný zločin je úmyslným trestným činem a nebylo prokázáno ani znaleckým posudkem zpracovaným na osobu obžalovaného, že by jeho úmyslem bylo „týrat“ nezletilého syna, byť lze souhlasit s okresním soudem, že obžalovaný musel být srozuměn s tím, že jeho jednání vůči poškozenému je nepřiměřeně tvrdé.

Z těchto důvodů dospěl krajský soud k závěru, že jednání obžalovaného vůči poškozenému nenaplnilo znaky skutkové podstaty zločinu týrání svěřené osoby ve smyslu § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku, ale na druhé straně hlasité nadávky a ponižování nezletilého, které slyšely i další obyvatelé domu, ve kterém obžalovaný žil, a zejména okolnosti incidentu ze dne [REDAKCE] 2012, kdy obžalovaný napadl nezletilého po jeho příchodu ze školy a způsobil mu následky na zdraví popsané v lékařské zprávě [REDAKCE]. [REDAKCE], by mohly naplňovat znaky přestupkového jednání. Je na příslušném správním orgánu, aby posoudil, zda jednáním obžalovaného skutečně byl některý z přestupků naplněn.

Z těchto důvodů krajský soud postupoval podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. řádu, a z důvodu uvedeného v § 222 odst. 2 tr. řádu rozhodl o zrušení napadeného rozsudku a skutek postoupil k projednání Městskému úřadu v [REDAKCE].

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší státní zástupce a obžalovaný však mohou proti tomuto rozhodnutí podat dovolání. Obžalovaný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Dovolání se podává u okresního soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení

Za správnost vyhotovení: